

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 115/2023-61

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Gažíkom, Bojnická cesta 7, Prievidza, proti postupu a rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 144/2015 z 15. mája 2019 a proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo 5/2020 z 29. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júla 2021 v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov a doplnenou 27. júla 2021 v listinnej podobe domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Zároveň žiada priznať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 420/1994 medzi pôvodným žalobcom a sťažovateľom ako žalovaným o zaplatenie 218 775,50

Sk s príslušenstvom (z titulu dlžného nájomného z dôvodu, že nehnuteľnosť, ktorá bola v podielovom spoluvlastníctve žalobcu a sťažovateľa v období od 1. októbra 1991 do 29. novembra 1993, užíval výlučne sťažovateľ) podal sťažovateľ protinávrh, ktorým sa domáhal od právnych nástupcov žalobcu nákladov vynaložených na rekonštrukciu predmetnej nehnuteľnosti. O protinávrhu sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom zo 17. júna 2009 tak, že žalovaným v 1. a 2. rade uložil zaplatiť spoločne a nerozdielne 17 072,55 eur s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti ho zamietol, vychádzal pritom zo znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] č. 7/2009. Krajský súd uznesením č. k. 1 Co 234/2009 zo 17. marca 2011 rozsudok vo vyhovujúcej časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru za bezdôvodné obohatenie nemožno považovať hodnotu, ktorú sťažovateľ do nehnuteľnosti vynaložil, ale iba hodnotu, o ktorú sa spoluvlastník obohatil v dôsledku zhodnotenia jeho podielu, teda rozdiel medzi cenou nehnuteľnosti pred vykonaním investície a po jej vykonaní. Úlohou znalca teda bude vyhodnotiť zhodnocujúci charakter investícií a zohľadniť ich amortizáciu do zániku podielového spoluvlastníctva.

3. Okresný súd po vrátení veci uznesením zo 17. novembra 2013 vylúčil protinávrh sťažovateľa na samostatné konanie, ktoré bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 7 C 362/2013 (napadnuté konanie). Okresný súd opäť ustanovil znalca na účel prepracovania jeho znaleckého posudku č. 7/2009. Znalec predložil posudok č. 3/2012 a uviedol, že cena stavby pred a po rekonštrukcii sa nedá určiť, následne okresný súd vykonal výsluch znalca a opakovane ustanovil znalca na doplnenie jeho znaleckého posudku č. 3/2012. Znalec napokon vyčíslil hodnotu prác vykonaných pri zohľadnení amortizácie na 15 040,17 eur bez DPH. Sťažovateľ v konaní opakovane namietal postup a výsledok znaleckého dokazovania. Okresný súd sa stotožnil so stanoviskom znalca a pri výpočte záverečnej hodnoty zvolil náhradnú metódu. Keďže právny predchodca žalovaných bol podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti v 1/2, sťažovateľ mal podľa okresného súdu nárok na polovičnú cenu zhodnotenia nehnuteľnosti, preto rozsudkom z 19. novembra 2014 uložil žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne 7 520,085 eur s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

4. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaný v 1. rade a sťažovateľ. Ten v odvolaní namietal vady znaleckého posudku, keďže znalec použil nesprávnu metodiku, keď vyčísl'oval hodnotu prác, a nie rozdiel v cene nehnuteľnosti, a keďže nebola zohľadnená zásadná zmena charakteru nehnuteľnosti z nevyužiteľného na využiteľný podnikateľský priestor. Krajský súd doplnil dokazovanie (znalecký posudok č. 194/2018). Odvolanie sťažovateľa považoval za nedôvodné. Podľa krajského súdu založil okresný súd svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom názore pri posudzovaní otázky zhodnotenia nehnuteľnosti a v dôsledku toho nevykonal potrebné a správne dokazovanie. Ustanovený znalec nerešpektoval záväzný právny názor krajského súdu v zrušujúcom uznesení, zaujal iný svoj právny názor a na základe neho vyhotovil aj znalecký posudok, ktorý je však pre rozhodnutie nepoužiteľný. Preto aj okresný súd vo veci rozhodol opätovne nesprávne v rozpore s právnym názorom krajského súdu. Krajským súdom ustanovený znalec v znaleckom posudku č. 194/2018 ustálil východiskovú a technickú hodnotu nehnuteľnosti pred vykonaním rekonštrukcie a po nej, na základe čoho vyčíslil rozdiel v týchto hodnotách vo výške 15 721,61 eur. Námietku sťažovateľa o nesprávne zvolenej metóde zisťovania všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti po vyjadrení znalca považoval krajský súd za nedôvodnú. Výber použitej metódy podľa neho predstavuje najvhodnejšiu metódu, ktorá zohľadňuje technické zhodnotenie nehnuteľnosti

bez ďalších vplyvov, ktoré nemali účastníci konania možnosť ovplyvniť (bod 28 napadnutého rozsudku). Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcom výroku voči žalovanému v 1. rade do sumy 3 930,41 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Potvrdil rozsudok v zamietavom výroku a určil, že plnenie každého zo žalovaných do sumy 3 930,41 eur zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Podľa krajského súdu žalovaní v 1. a 2. rade ako dedičia zodpovedajú za záväzok právneho predchodcu každý vo výške 3 930,41 eur.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu nedostatočného odôvodnenia. Krajský súd sa podľa jeho názoru nevysporiadal s použitím správnej metódy znaleckého ohodnocovania bezdôvodného obohatenia ani so zohľadnením DPH pri jej určení. Poukázal aj na nesprávny právny názor krajského súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP v súvislosti so zvolenou metódou (technická, nie výnosová, resp. kombinovaná), ktorý odporuje stanoveniu všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti (v zmysle označenej judikatúry najvyššieho súdu). Za neriešenú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP považoval zohľadnenie DPH pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol. Vo vzťahu k dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v bode 19 napadnutého uznesenia odkázal na reakcie krajského súdu na námietky sťažovateľa týkajúce sa znalcom nevhodne zvolenej metódy na stanovenie technickej hodnoty nehnuteľnosti a nezohľadnenia DPH. K dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP konštatoval, že sťažovateľ nenastolil právnu otázku, keďže jeho tvrdenia smerujú k skutkovým zisteniam, a zároveň konštatoval absenciu vymedzenia právnej otázky. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vyslovil, že „právna otázka“ nespĺňa požiadavku jasnosti a jednoznačnosti, keďže nekonkretizuje daňové predpisy ani normy, neuvádza, ako jej vyriešenie malo mať vplyv na právne závery a či vôbec na jej riešení bolo rozhodnutie krajského súdu založené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutým rozhodnutiam, podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej prezentuje tieto podstatné argumenty:

a) názor krajského súdu, že použitie metódy polohovej diferenciacie považuje za najvhodnejší z dôvodu, že na ňu nepôsobili ďalšie vplyvy, ktoré nemali strany možnosť ovplyvniť, odporuje podľa sťažovateľa úprave Občianskeho zákonníka, podľa ktorej sa cena veci určuje s prihliadnutím na miesto a čas, ku ktorému je posudzované. Sťažovateľ pripomína, že v predmetnej veci došlo k zhodnoteniu nefunkčnej nehnuteľnosti na nehnuteľnosť spôsobilú na podnikanie, vhodnú na prenájom. Obohatenie žalovaných v 1. a 2. rade nespočíva len v tom, že majú fyzicky zhodnotenú nehnuteľnosť, ale v tom, že majú príjmy z prenájmu, ktoré by bez investícií sťažovateľa nemali;

b) znalcom vypočítaná hodnota je v zmysle metodiky bez DPH, teda nepredstavuje celú hodnotu zhodnotenia nehnuteľnosti;

- c) uznesenie najvyššieho súdu nie je dostatočne odôvodnené práve v ťažiskových bodoch dovolania. Najvyšší súd iba odkázal na argumenty súdov nižších inštancií a na argumenty sťažovateľa na nesprávnosť a protiprávnosť ich záverov nereagoval;
- d) sťažovateľ v dovolaní vymedzil právnu otázku ako určenie znaleckej metódy ocenenia nehnuteľností (výnosovou alebo kombinovanou metódou) a pripočítanie k znalcom vypočítanej čiastky bezdôvodného obohatenia bez DPH i príslušnej DPH. Podľa jeho názoru nejde o preskúmanie skutkového stavu. Ak by aj jeho dovolanie obsahovalo nejaké vady, najvyšší súd sa mal pridržať nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020, ktorý zabraňuje prílišnému formalizmu a posúva prieskumnú povinnosť na súd. Navyše, skutočnosť, že najvyšší súd vedel, o čo v dovolaní ide, vyplýva aj z bodu 3 odôvodnenia jeho uznesenia;
- e) najvyšší súd sa nezaoberal námietkou, že znalecký posudok je v rozpore s metodikou, na ktorú sa odvoláva;
- f) nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, že krajský súd stručne, ale zrozumiteľne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k namietaným otázkam, krajský súd neuviedol dôvod, prečo by k hodnote bez DPH nemala byť v rámci bezdôvodného obohatenia pripočítaná DPH, obdobne súdy nereagovali na argumenty týkajúce sa použitej metódy ocenenia bezdôvodného obohatenia;
- g) najvyšší súd na viacerých miestach odôvodnenia odkázal na judikatúru, ktorá sa k predmetnému konaniu nevzťahuje a ktorú sťažovateľ nenamietal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením, ktorými najvyšší súd odmietol jeho dovolanie, keďže ho považuje za nedostatočne odôvodnené a zároveň nesúhlasí s právnym posúdením jeho veci.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu:

9. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať ústavnou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom.

10. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Z obsahu sťažnostných námietok vyplýva, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vytýka krajskému súdu 1) nesprávny záver o vhodnosti metódy zvolenej znalcom pri oceňovaní zhodnotenia nehnuteľnosti a o nepripočítaní DPH k zistenému zhodnoteniu nehnuteľnosti, 2) nedostatočné odôvodnenie. V prevažnej miere reprodukuje obsah dovolania, v ktorom namietal vadu zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu a nesprávne právne posúdenie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keďže znalcom zvolená metóda odporuje stanoveniu všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti v zmysle judikatúry najvyššieho súdu a za neriešenú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP označil nesprávny záver krajského súdu o nezohľadnení DPH pri určovaní výšky bezdôvodneného obohatenia.

12. Sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, v ktorom uviedol obsahovo rovnaké námietky ako v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd konštatuje, že nemá na opätovné posúdenie jeho totožných argumentov právomoc, pretože už boli predmetom posúdenia v dovolacom konaní, ktoré sťažovateľ inicioval a ktoré najvyšší súd zavŕšil vydaním napadnutého uznesenia. Bližšie výsledky ústavného prieskumu uznesenia najvyššieho súdu uvádza ústavný súd v ďalšej časti tohto uznesenia.

13. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity (porov. II. ÚS 34/2022, IV. ÚS 98/2022, I. ÚS 68/2022) odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

14. Sťažovateľ napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vyčíta nedostatočnosť odôvodnenia, nezodpovedanie zásadných otázok vznesených v dovolaní a prílišný formalizmus pri vyhodnocovaní vymedzenia právnych otázok v dovolaní.

15. Ústavný súd pripomína, že nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

16. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, ústavný súd dáva do pozornosti aj svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. II. ÚS 324/2010), samozrejme za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 239/2021).

17. V súlade s uvedenými východiskami a z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sa zamerlal na to, či najvyšší súd v napadnutom uznesení posúdil dovolanie sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom. Úloha ústavného súdu spočívala v posúdení skutočnosti, či sa závery najvyššieho súdu zakladajú na zákonných dôvodoch a či tieto dôvody boli dostatočne a ústavne konformne formulované a či interpretácia a aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku v sťažovateľovej veci je z ústavnoprávneho hľadiska udržateľná.

18. Napriek tomu, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia s odkazom na svoju judikatúru (R 111/1998, R 2/2016) konštatoval, že nedostatok odôvodnenia rozhodnutia nezakladá jeho zmätočnosť, odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu preskúmal v zmysle dovolacieho dôvodu sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP.

19. Najvyšší súd v bode 19 napadnutého uznesenia vo vzťahu k námietke znalcom nevhodne zvolenej metódy poukázal na časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, s ktorou sa oboznámil aj ústavný súd. Z bodu 27 a 28 odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ v priebehu konania pred krajským súdom okrem množstva iných námietok k výsledku znaleckého dokazovania namietal aj použitú metódu na stanovenie technickej hodnoty nehnuteľnosti (zo sťažovateľom podaného dovolania vyplýva, že tvrdil, že znalec neuviedol, prečo je metóda polohovej orientácie najobjektívnejšia, keď podľa jeho názoru mala byť použitá výnosová hodnota určujúca súčasnú hodnotu budúcich disponibilných výnosov z využitia nehnuteľnosti formou prenájmu, čo vyplýva aj z Metodiky výpočtu všeobecnej hodnoty nehnuteľností a stavieb, podľa ktorej sa výnosová hodnota povinne určí pri stavbách, ktoré poskytujú trvalý výnos). K tejto námietke sťažovateľa sa vyjadril znalec, ktorý odkázal na zdôvodnenie výberu požitej metódy na s. 3 znaleckého posudku. Sťažovateľ v podanom dovolaní cituje zo s. 3 znaleckého posudku. Znalec v ňom uviedol, že použil metódu polohovej diferenciácie z dôvodov najobjektívnejšieho spôsobu stanovenia stavebno-technického stavu ohodnocovaných nehnuteľností v danom časovom období (v roku 1991 pred rekonštrukciou a v roku 1993 po rekonštrukcii, pozn.), ktoré je pre ohodnotenie rozhodujúce a nedostatok iných hodnoverných podkladov. S týmto jeho záverom sa krajský súd stotožnil.

20. Z bodu 19 napadnutého uznesenia je zrejmé to, že najvyšší súd preskúmal odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu aj vo vzťahu k požiadavke sťažovateľa vyčíslenia ceny znalcom vrátane DPH, a to konkrétne bod 31 rozsudku krajského súdu, z ktorého obsahu v súvislosti so zvyškom odôvodnenia logicky vyvodil záver krajského súdu o neakceptovateľnosti tejto požiadavky z dôvodu, že obohatenie spočívalo v zhodnotení nehnuteľnosti vykonanými investíciami, a nie ohodnotením samotných investícií sťažovateľa. Krajskému súdu bolo zároveň zrejmé, že sťažovateľ žiada priznať nárok, v ktorého výške by bola zohľadnená DPH.

21. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pred odmietnutím dovolania sťažovateľa v časti namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu preskúmal, týmto dovolacím dôvodom sa riadne zaoberal a dospel k ústavne konformnému záveru, že v predmetnej veci nejde o prípad, keď by písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie krajského súdu, ktoré by znamenalo porušenie práv sťažovateľa na spravodlivý proces. Ústavný súd nevzhladol dôvod na svoj zásah do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v tejto časti.

22. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil aj dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP spočívajúci v tvrdení, že krajský súd sa svojim nesprávnym právnym názorom, podľa ktorého metóda polohovej orientácie (ktorá zohľadňuje iba samotné technické zhodnotenie nehnuteľnosti bez ďalších vplyvov) je najvhodnejšia napriek tomu, že sa nehnuteľnosti prenajímajú a dosahujú výnos, odklonil od judikatúry najvyššieho súdu (4 Sžo 65/2015, 2 MCdo 3/2004, 2 Cdo 234/2008, 6 Cdo 204/2010, 4 MCdo 15/2013, 10 Sžrk 2/2017, 24 Co 269/2011). Najvyšší súd na túto argumentáciu reagoval v bode 26 napadnutého uznesenia, keď konštatoval, že sťažovateľ vo svojom dovolaní žiadnu právnu otázku nenastolil. Jeho tvrdenia podľa najvyššieho súdu smerujú k skutkovým zisteniam, ktorých správnosť (ani hodnotenie znaleckých posudkov, ani preverovanie odborných záverov obsiahnutých v znaleckých posudkoch) najvyššiemu súdu neprislúcha preskúmať. Následne konštatoval aj nedostatky vymedzenia sťažovateľovej „právnej otázky“.

23. Riešenie skutkovej otázky (*quaestio facti*) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (porov. 3 Cdo 27/2019, 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018).

24. Ako konštantne uvádza najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach, právnym posúdením vecí je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je potom omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia vecí, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu vecí, ale proti skutkovým zisteniam. Od dovolateľa sa pritom očakáva, že vymedzí či súd nepoužil správny právny predpis, alebo použil správny právny predpis a nesprávne ho interpretoval, prípadne zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1604 – 1607).

25. Záveru, že námietky vzťahujúce sa na obsah, resp. na závery znaleckého posudku, nemôžu predstavovať právnu otázku, svedčí aj tá skutočnosť, že znalec môže odpovedať a vyjadrovať sa len k skutkovým otázkam, nie k otázkam právnym. Je potrebné dbať na to, že úlohou znalca nie je vykonávať hodnotenie dôkazov a ani riešiť právne otázky (porov. § 207 ods. 2 CSP, resp. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 832)

26. Už zo samotnej argumentácie sťažovateľa v dovolaní, ktorá neobsahuje označenie žiadneho právneho predpisu, pri ktorého interpretácii či aplikácii sa mal krajský súd dopustiť nesprávneho právneho posúdenia, možno vyvodit' správnosť sťažovateľom v ústavnej sťažnosti namietaného záveru najvyššieho súdu o nevymedzení „právnej otázky“ sťažovateľom, ktorý viedol k odmietnutiu jeho dovolania.

27. Nad rámec uvedeného ústavný súd doplná, že súd nemôže skúmať vecnú správnosť odborných záverov znalca, pretože sudcovia na to nemajú odborné znalosti alebo ich nemajú v takej miere, aby toto preskúmanie mohli zodpovedne urobiť (porov. R 1/1981). Súd síce hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz, no faktické (nie právne) obmedzenie spočíva v tom, že súd nie je spôsobilý hodnotiť odborné závery znalca z hľadiska ich vecnej správnosti. Podstata hodnotenia znaleckého posudku spočíva v tom, že súd vezme do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí, vzťah posudku k iným vo veci vykonaným dôkazom a napokon vychádza aj zo zásad správneho formálno-logického uvažovania (IV. ÚS 389/2020, IV. ÚS 145/2012).

28. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil aj dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď namietal, že v dovolacej praxi nebola vyriešená otázka zohľadňovania dane z pridanej hodnoty (DPH) pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia, zvlášť v prípade, keď ide o obohatenie spočívajúce v zhodnotení nehnuteľnosti. Vo všeobecnosti súdy vo svojich rozhodnutiach uvádzajú výšku bezdôvodného obohatenia, pričom väčšinou neuvádzajú, či ide o čiastku s DPH alebo bez DPH. Znalci v zmysle metodiky uvádzajú, že je to cena bez DPH. Ich úlohou nie je stanoviť, či sa k cene ešte pripočíta DPH alebo nie. Uvedenú skutočnosť by mal posúdiť súd pri rozhodovaní vo veci a uviesť to v odôvodnení. Za správny názor sťažovateľ pokladá to, že k technickému vyčísleniu výšky zhodnotenia bez DPH je potrebné pripočítať výšku DPH, ktorá k nemu zo zákona patrí v prípade neplacov DPH, ktorí si ju odpočítat' nemôžu.

29. Najvyšší súd v bodoch 32 a 33 napadnutého uznesenia sťažovateľovi vytkol, že v dovolaní pristúpil len k strohému vymenovaniu otázky, ktorú podľa jeho názoru krajský súd posúdil nesprávne, a to tým, že ním položená „právna otázka“ nespĺňa požiadavku formulačnej jasnosti a jednoznačnosti (keďže nekonkretizoval, aké daňové predpisy ani ich príslušné právne normy mali byť aplikované), neuviedol, ako jej vyriešenie malo mať vplyv na závery rozhodnutia krajského súdu, a spochybnil či vôbec bolo na jej riešení napadnuté rozhodnutie krajského súdu založené. V tejto súvislosti konkretizoval, že vynaložením investícií sťažovateľom do nehnuteľnosti vzniká jej vlastníčkovi bezdôvodné obohatenie v rozsahu, v ktorom sa nehnuteľnosť oproti predchádzajúcemu stavu zhodnotila, nie v rozsahu vynaložených prostriedkov na jej zhodnotenie.

30. Ústavný súd konštatuje, že uvedené zodpovedá ustálenej judikatúre, podľa ktorej, v prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej, pretože podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí byť vydané všetko, čo bolo nesprávne získané (rozhodnutie č. 26/1975, s. 144 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) (I. ÚS 548/2015).

31. Najvyšší súd pripomenul, že takýto spôsob ustálenia bezdôvodného obohatenia sťažovateľ výslovne nespochybnil, napadol iba výšku obohatenia cez namietané nezohľadnenie, že ako investor v rámci vynakladania finančných prostriedkov na zhodnotenie stavby platil i DPH, ktorú si odpočítat' nemôže, čo v rámci hodnotenia znaleckým posudkom podaným v odvolacom

konaní súd nebral do úvahy. Sťažovateľ tak v skutočnosti žiadal v rámci nároku na bezdôvodné obohatenie vydať hodnotu vynaložených prostriedkov do nehnuteľnosti (zjednodušene povedané stavebný materiál nakúpený s DPH, pozn.), čo si navzájom odporuje.

32. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplývajúci záver najvyššieho súdu, že rozhodnutie krajského súdu nezáviselo od vyriešenia sťažovateľom v dovolaní vznesenej otázky, ktorá zároveň nespĺňala zákonom stanovenú požiadavku kladenú na spôsob jeho vymedzenia v zmysle § 432 ods. 2 CSP, ústavný súd považuje za ústavne udržateľný. Sťažovateľovi boli zároveň ozrejmene dôvody, prečo sa krajský súd touto otázkou nezaoberal.

33. Najvyšší súd svoje právne názory ústavne akceptovateľne odôvodnil, jeho úvahy sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Konanie ako celok považuje ústavný súd v konečnom výsledku za spravodlivé.

34. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil, že krajský súd považoval za neopodstatnený nárok sťažovateľa, ktorý sa domáhal do výroku na peňažné plnenie uvádzať aj DPH (resp. podľa vysvetlenia najvyššieho súdu priznať bezdôvodné obohatenie s DPH, pozn.), s odkazom na predmet konania, ktorým je vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov sú predmetom tohto zákona zdaniteľné obchody, ktorými na účely DPH sú: dodanie tovaru za protihodnotu v Slovenskej republike zdaniteľnou osobou, dodanie služby za protihodnotu v Slovenskej republike zdaniteľnou osobou, nadobudnutie tovaru za protihodnotu v Slovenskej republike z iného členského štátu EÚ a dovoz tovaru do Slovenskej republiky z tretieho štátu. Iné plnenia, ako sú už uvedené, nie sú predmetom DPH, ide napríklad o fakturácie rôznych finančných plnení, ako sú náhrady škôd, pokuty, penále a pod. Pri takýchto fakturovaných plneniach platiteľ neuplatňuje DPH (porov. Komentár zákona č. 222/2004 Z. z. dostupný na www.epi.sk). V zmysle uvedeného nepovažuje ústavný súd tento záver krajského súdu za arbitrárny, hoci sa sťažovateľ (pravdepodobne, keďže daňové predpisy, resp. ich normy nekonkretizoval ani v dovolaní, ani v ústavnej sťažnosti) domáha iného výkladu tejto normy.

35. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu spochybňovali, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

36. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu je potrebné uviesť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie tohto práva v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo v rámci argumentov sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k rovnakému záveru dospel aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa preto pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu